

Все в ім'я
людини,
для блага
людини.

ПЕДАГОГІЧНІ ЗАКАДРИ

ОРГАН ПАРТБЮРО, КОМІТЕТУ ЛКСМУ, ПРОФКОМУ
ТА РЕКТОРАТУ КИЇВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
ПЕДАГОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ ІМЕНІ О. М. ГОРЬКОГО

Пролетарі всіх країн, єднайтеся!

Рік видання 6-й

№ 32 (166)

11

грудня

1961 року

ПОНЕДІЛОК

Ціна 1 коп.

У НАЙБЛИЖЧІ ДЕСЯТЬ РОКІВ

Обсяг національного доходу СРСР збільшиться майже в два з половиною рази;

У країні не залишиться низькооплачуваних груп робітників і службовців;

Реальні доходи колгоспників з розрахунку на одного працюючого збільшаться більше, ніж у два рази;

У народному споживанні в найближчий час значно зросте доля продуктів тваринництва (м'яса, жирів, молочних продуктів), фруктів і високосортних овочів. Достатньо будуть задовольнятися потреби всіх шарів населення у високоякісних товарах широкого вжитку;

В країні буде покінчено з нестачею жител;

Здійсниться перехід на шестигодинний робочий день, а на підземних роботах і виробництві з шкідливими умовами праці — на п'ятигодинний робочий день.

До 1980 року

РЕАЛЬНІ ДОХОДИ НА ДУШУ НАСЕЛЕННЯ ЗРОСТУЮТЬ У НАШІЙ КРАЇНІ БІЛЬШ, НІЖ В ТРИ З ПОЛОВИНОЮ РАЗИ;

КОЖНА СІМ'Я, ВКЛЮЧНО І СІМ'Я МОЛОДИХ ПОДРУЖЖІВ, БУДЕ МАТИ ВПОРЯДКОВАНУ КВАРТИРУ, ЩО ВІДПОВІДАЄ ВИМОГАМ ГІГІЄНИ І КУЛЬТУРНОГО ПОБУТУ;

БУДЕ ЗДІЙСНЕНО ЗА РАХУНОК СУСПІЛЬСТВА: БЕЗПЛАТНЕ УТРИМАННЯ ДІТЕЙ В ДИТЯЧИХ ЗАКЛАДАХ І ШКОЛАХ-ІНТЕРНАТАХ (ЗА БАЖАННЯМ БАТЬКІВ);

МАТЕРІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НЕПРАЦЕЗДАНИХ;

БЕЗПЛАТНУ ОСВІТУ У ВСІХ УЧБОВИХ ЗАКЛАДАХ;

БЕЗПЛАТНЕ МЕДИЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ ВСІХ ГРОМАДЯН, ВКЛЮЧАЮЧИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МЕДИКАМЕНТАМИ І САНАТОРНЕ ЛІКУВАННЯ ХВОРИХ;

БЕЗПЛАТНЕ КОРИСТУВАННЯ КВАРТИРАМИ, А ТАКОЖ КОМУНАЛЬНИМИ ПОСЛУГАМИ;

БЕЗПЛАТНЕ КОРИСТУВАННЯ КОМУНАЛЬНИМ ТРАНСПОРТОМ;

БЕЗПЛАТНЕ КОРИСТУВАННЯ ДЕЯКИМИ ВИДАМИ ПОБУТОВОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ;

ПОСЛІДОВНЕ ЗНИЖЕННЯ ПЛАТИ І ЧАСТКОВО БЕЗПЛАТНЕ КОРИСТУВАННЯ БУДИНКАМИ ВІДПОЧИНКУ, ПАНСІОНАТАМИ, ТУРИСТСЬКИМИ БАЗАМИ, СПОРТИВНИМИ СПОРУДАМИ;

ДЕДАЛІ ШИРШЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ДОПОМОГОЮ, ПІЛЬГАМИ І СТИПЕНДІЯМИ (ДОПОМОГА ОДИНОКИМ І БАГАТОДІТНИМ МАТЕРЯМ, СТИПЕНДІЇ СТУДЕНТАМ);

— ПОСТУПОВИЙ ПЕРЕХІД ДО БЕЗПЛАТНОГО ГРОМАДСЬКОГО ХАРЧУВАННЯ (ОБІДИ) НА ПІДПРИЄМСТВАХ, В УСТАНОВАХ І ДЛЯ ЗАЙНЯТИХ У ВИРОБНИЦТВІ КОЛГОСПНИКІВ.

Вітаємо вас

Хочу скористатися можливістю передати студентам і викладачам Київського педінституту палке вітання від імені колективу педагогічного інституту м. Ніредьхазы.

Перебуваючи на протязі короткого часу в столиці України, я побачив, як швидко росте ваше рідне місто. Весь радянський народ приступив до будівництва комунізму — і в цьому переконалися на кожно-

му кроці. Вища школа в СРСР теж на новому піднесенні.

Студенти і студентки інституту, в якому я викладаю, теж готуються стати в недалекому майбутньому здібними спеціалістами, щоб принести якомога більше користі своїй батьківщині.

ІОЗЕФ БОТАР,
викладач педагогічного інституту м. Ніредьхазы,
Угорщина.

НЕЗАБАРОМ ЕКЗАМЕНИ

ПОКИ НЕ ПІЗНО...

6 грудня на II курсі відділу математики і креслення повинен був відбутися колоквиум з математичного аналізу. Як поставились студенти до проведення цього важливого навчального заходу?

Із 21 групи на колоквиум не з'явилося 10 студентів (Є. Борисова, А. Гарус, С. Мандрика, Р. Петрова, Л. Тригуб і ін.). Ті ж, що з'явилися, заявили, що вони не підготувались, бо не мали для цього часу. Таким чином, студенти цієї групи зірвали колоквиум.

Із 22 групи на заняття з'явилися тільки 8 студентів. Правда, всі вони склали колоквиум, причому студенти О. Цимбал, Є. Луцьковська — з оцінкою «добре». А де були інші студенти цієї групи? Чому вони не з'явилися?

Цей факт заслуговує того, щоб на нього звернули увагу громадські організації. Так вчитися не можна. Майбутній екзамен з курсу математичного аналізу далеко не легкий. Він включає в себе три великих розділи: інтегральне числення, теорію рядів і диференціальне числення функцій багатьох змінних. На ці три розділи в учебному плані відводиться 200 годин. Підготувати екзамен за час зимової екзаменаційної сесії неможливо.

І якщо студенти цього курсу за період, який залишився, не прикладуть серйозних зусиль у підготовці до екзамену, то на зимовій екзаменаційній сесії масові провали з курсу математичного аналізу неминучі.

Проф. М. О. ДАВИДОВ.

Галина Кияшко сама виготовила таблицю для практичних занять з української мови і користується нею при відповіді. А проміне три роки і вона піде працювати в школу, навчатиме дітей рідної мови. На фото: Кияшко на практичному занятті.

На засіданні профкому

Цими днями відбулося чергове засідання профкому, на якому було заслухано звіти про роботу студрад гуртожитків інституту. Студенти поставили питання про гостру потребу вивільнення від тимчасових жильців ленкімнат, в яких можна було б ширше проводити ідейно-виховну роботу. Говорилось і про необхідність забезпечення гуртожитків телевізорами й радіоламп.

Представники студрад пред'явили серйозні претензії до господарської частини інституту, яка не спромоглася добре підготувати гуртожитки до навчального року. Так, гуртожиток № 1 залишився незабезпечений меблями, зокрема стільцями, у гуртожитку № 2 немає трьох комплектів постільної білизни, що відбивається на термінах її обміну. Гуртожитки досі не забезпечені титанами, чайниками, мастикою. Вкрай погано з освітленням окремих житлових кімнат. Було порушено питання про необхідність загального ремонту гуртожитків № 1 та № 3.

У виступах членів комісії, які обстежували гуртожитки, був висловлений докір і бухгалтерії інституту, яка не виробила чіткої системи в плануванні та розподілі необхідних асигнувань.

В той же час деякі кошти використовуються нерационально. Так, навіщо було купувати величезні пральні машини, які іржавіють, стоять без діла в гуртожит-

ку № 2 в той час, коли є гостра потреба в значно менших за розмірами пральних машинах індивідуального користування тощо.

Профком прийняв рішення, в якому просить ректорат вжити всіх заходів до погашення роботи господарської частини, яка повинна в найкоротший термін ліквідувати всі недоробки. Зокрема господарській частині потрібно більш точно координувати свої дії з бухгалтерією інституту. Для своєчасно забезпечення гуртожитків транспортом необхідно виробити відповідний графік і суворо його дотримуватися.

На думку членів профкому, ректоратові не зайвим було б зацікавитись роботою інститутських електромонтерів з тим, щоб терміново ліквідувати нестерпне становище, яке склалося з освітленням гуртожитків та аудиторій інституту.

На цьому ж засіданні профкому було підтримано цінну ініціативу кафедри російської та зарубіжної літератури про організацію під час зимових канікул екскурсії студентів російського відділу в садибу-музей Л. М. Толстого в Ясній Полянці.

Профком вважає, що студенти повинні завоювати право на це: кожен, хто буде мати лише відмінні оцінки, зможе взяти участь у цій інтересній екскурсії.

Л. ЛЕВАНОВСЬКИЙ,
член профкому інституту.

СТУДЕНТСЬКИЙ КЛУБ

3 грудня 1961 року студенти м. Києва на своїх зборах створили Інтернаціональний студентський клуб. Для керівництва його роботою обрана Рада клубу, яка складається із 41 особи — по одному представникові від тих країн, молоді яких навчається в м. Києві.

При клубі створено секції: молоді і XX сторіччя, біла карта світу, спортивно-туристська, музична, кіно і фото, сучасних танців і ін.

Учасники секцій на своїх заняттях дізнаються багато нового про життя, побут і національну культуру різних народів світу. Кожен член клубу має право запропонувати і стати ініціатором організації нової секції, якщо вона становитиме інтерес для молоді. Створення клубу має на меті зміцнювати дружбу молоді всіх країн.

Студенти, які бажають вступити до Інтернаціонального студентського клубу, можуть записатися в правлінні клубу нашого інституту.

КОМІТЕТ КОМСОМОЛУ,
ПРАВЛІННЯ КЛУБУ ІНСТИТУТУ.

Виріжте, заповніть і надішліть до редакції

1. Які матеріали з надрукованих у газеті протягом 1961 р. Вам сподобались?

2. Які Ваші пропозиції щодо поліпшення роботи редколегії газети, громадських організацій інституту та навчально-виховного процесу?

ДЛЯ ТЕБЕ, СТУДЕНТ

Щоденно після занять привітний і світлий зустрічає нас наш гуртожиток — дім.

Все в ньому для тебе, студент! Тут після напруги праці ти можеш з приємністю відпочити: почитати свіжі газети та журнали або ввечері подивитись цікаву телевізійну передачу. Любителі ліричних пісень можуть послухати нові мотиви, включивши радіо або просто зібравшись гуртом, і вивчати їх.

А скільки захоплення буває під час телевізійної передачі з стадіону. В ці дні до нас приходять гості з гуртожитку № 2. Все у нас гаразд. Приємно вражає чистота коридорів, кімнат, квіти на вікнах та усмішка чергового. І все це зроблено руками студентів.

Самообслуговування — це не складна справа, коли вона добре поставлена.

Всі наші студенти працюють

ті, вони не тільки стежать за чистотою в гуртожитку, але й підтримують її на своєму подвір'ї, де влітку та восени цвітуть запашні квіти.

Найкращі традиції студентів старших курсів передаються молодшим студентам, які розвивають їх.

Особливе піднесення у нас в ці дні. Натхненні історичними рішеннями XXII з'їзду КПРС, наші студенти з новим запалом борються за те, щоб внести свій вклад у загальну справу нашої країни.

Хочеться відзначити кращих мешканців гуртожитку, які завжди підтримують належний порядок, допомагають іншим, є добрими товаришами. До таких належать: С. Кисіль, З. Защенко, Г. Бас, Н. Говорун, старости кімнат Г. Модла, Л. Полішкіна (аспірантка), Г. Олійник.

Р. ПОХИЛЬ,
голова студради.

У гуртожитку № 2. На фото зверху — заняття гуртка крою і шиття, зліва — в годину відпочинку.

Віз і нині там

Мешканці нашого гуртожитку — комсомольці з двох факультетів. Тому, здавалось би, вони повинні навести повний порядок у кімнатах, в усьому будинку. В основному, так воно і є. З пошаною хочеться сказати про студентів В. Акименко, Г. Винниченко, В. Вариводу, Т. Липова, С. Федосенка; у кімнатах, де вони живуть, завжди чисто, охайно, підтримується постійний порядок. Сумлінно ставляться до самообслуговування в гуртожитку студенти кімнат №№ 31, 29, 34, 38, 15, 13 і деяких інших. У гуртожитку організовано курси крою і шиття, на заняття яких приходять студенти різних курсів і факультетів.

Трапляється і зовсім інше. Що, наприклад, думають студенти О. Шевченко, Л. Риць,

А. Михайленко, кімнати яких у антисанітарному стані? Є випадки несорочилистичного ставлення до державної власності.

У багатьох кімнатах або зовсім немає гардин, або є такі, що важко зрозуміти їх призначення. За три місяці в гуртожитку тільки один раз була мастика, яку тепер студенти купують самі; відсутні чайники, утюги. Зате в підвалі стоїть пральна машина, яка давно не використовується; півроку перебуває без вжитку апаратура для радіовузла, майже два місяці не працює вентилятор, а тому кожного дня по гуртожитку розходить дим. Давно вже ми ставимо про це питання перед господарською частиною, але віз і нині там.

Т. БУЛУЙ.

СЛІДАМИ НАШИХ ВИСТУПІВ

Гриби-поганки

У № 30(164) нашої газети під рубрикою «Не пухом, а пером» повідомлялося про негідну поведінку групи студенток 5 курсу відділу дефектології (Н. Богуш, Л. Бордюкова, Н. Литвиненко, Л. Нефьодова, Л. Розовіна, О. Макаренко), які, перебуваючи на педпрактиці у м. Львові, заплямували високе звання майбутнього вихователя молодого покоління.

Наказом ректора інституту Н. Богуш виключена із складу студентів, Н. Литвиненко оголошено суворо догану з попередженням, Л. Нефьодовій — суворо догану. Справу Л. Бордюкової передано на розгляд товариського суду. Її також позбавлено стипендії з 1 грудня 1961 року; О. Макаренко і Л. Розовіній оголошено догану і виселено з гуртожитку.

3. Що б Ви бажали прочитати в нашій газеті з питань науки і техніки, літератури та мистецтва, морального і естетичного виховання, фізкультури і спорту тощо?

Прізвище, ім'я

Факультет, курс

КОМСОМОЛКА „В ДУШІ“

Семеро студентів I курсу мовно-літературного факультету (Т. Борисова, П. Риць, Л. Сімичикова, Л. Жданюк, Л. Бакланова, В. Лопатіков, Л. Морозовська) ще й досі не стали на комсомольський облік. А Слупська, студентка IV курсу російського відділу, наприклад, пояснює це так: «Бачите, в душі я краща комсомолка, ніж дехто». Кого вона розуміє під цим «дехто», залишається таємницею, а що собою являє вона — яскраво свідчить факт: хоч і перевели її з іншого інституту до нас, і вчиться вона вже тут кілька місяців, а ось стала на облік теж, здається, «в душі». Цікаво, чи в душі вона і совість приховала?

А вони в куші

Це трапилось зовсім недавно. Кілька дівчат фізико-математичного факультету влаштувалися з житлом. Треба перенести столи, стільці — а це ж на деякій віддалі, отже нелегко. Якраз трапилися хлопці з того ж факультету, так би мовити, товариші. Дівчата й звернулися до них за допомогою. Ті пообіцяли, але в наступну хвилину ганебно втекли. Довелось їх розшукати, звичайно, не всіх, а деякого. Коли запитали Ю. Земітана, студента II курсу, як він дивиться на свій вчинок, той категорично, навіть не кліпнувши, заявив: «Мені заборонено займатися фізичною працею». Відний такий став, згорбився, от-от попроситься на пенсію. Ми йому порадили покинути інститут, адже тут фізична праця у повазі.

А член комсомольського бюро фізико-математичного факультету М. Шут навіть перепитав: «— Що, я втік? Не може бути. Та що ви кажете?».

Розумієте, аж сам не вірить?! Проте довелось погодитися комсомольському ватажкові, що він зробив нечесно, що так члени ВЛКСМ не поведуть себе. Така дрібниця, а скільки сорому!

СЛОВО ПРО РІДНЕ СЛОВО

Починаючи з цього номера, редакція буде систематично друкувати на сторінках газети статті про культуру української мови. Крім того, буде поданий словник найбільш вживаних слів

і виразів, які потребують свого виправлення. Цей розділ під рубрикою «Слово про рідне слово» вестиме старший викладач кафедри української мови О. Блик.

ЗА ЧИСТОТУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

В. І. Ленін назвав мову найважливішим засобом людських відносин.

Українська літературна мова обслуговує найрізноманітніші галузі суспільної діяльності людей, тому вона повинна бути добре організованою. Її організація полягає в наявності унормованого словника, загально-вживаних граматичних форм, усталеної вимови та правопису.

Наша громадськість повсякденно дбає про багатство, чистоту і красу української літературної мови. На боротьбу за чистоту мови, за живе слово, вільне від мертвого шаблону, повинен стати і наш колектив студентів — майбутніх учителів радянської школи. На жаль, мова студентських виступів на семінарських та практичних заняттях, мова виступів на зборах ще часто грішить проти норм літературної мови. Той, хто володіє літературною мовою, той дбає про культуру словника, той знає, що слова, наприклад, «настирливо» і «наполегливо» мають різні значення. Слово «настирливо» у перекладі на російську мову означає «назойливо», а слово «на-

полегливо» означає російською мовою «настойчиво».

А між тим, у мові наших студентів зустрічається вислів «настирливо працювати», «настирлива праця», хоч літературно правильними є вирази «наполегливо працювати», «наполеглива праця».

Досить часто і в усній, і в писемній мові вживається слово «вірно», найчастіше у значенні «правильно», «слушно». Насправді ж це слово в українській мові належить до ряду слів «віра» і означає «віддано», поросійськи «преданно». Зміст слова «вірно» добре розкривається у таких контекстах, як «вірно служити», «вірно любити», «вірно дружити»; «Без вірного друга велика туга» (Присл.).

Прагнення до точності мови, розуміння значення кожного слова позбавить нашу мову деяких тавтологічних висловів, що, на жаль, ще зустрічаються у мові наших студентів. Прикладом цього є вислови: «...поет зображає два протилежних образи — комсомольця і курінного», «розкажи свою автобіографію» і под.

НАШІ ЛЕНДАР

Микола Добролюбов

ДО 100-РІЧЧЯ З ДНЯ СМЕРТІ

Ім'я Миколи Олександровича Добролюбова, автора глибоких і пристрасних статей «Що таке обломовщина?», «Коли ж настає справжній день?», «Промінь світла в темному царстві», відоме в нашій країні найширшим колам радянської громадськості. Людина, якій судилося відіграти видатну роль у розвитку російської і світової матеріалістичної критики й естетики, прожила всього двадцять п'ять років і з них лише кілька змогла віддати творчій праці! Але це коротке життя революційний демократ М. О. Добролюбов повністю присвятив полум'яному служінню народові, боротьбі за перебудову суспільного ладу

в Росії, за звільнення народних мас від самодержавного і кріпосного гніту.

Радянський народ, слідом за геніальним вождем трудящих В. І. Леніном, який так високо цінував публіцистичний і критичний талант М. О. Добролюбова, глибоко шанує пам'ять великого сина російського народу.

Відзначаючи 100-річчя з дня смерті видатного критика, який гарячу любов до рідної російської літератури поєднував з любов'ю до літератури українського та інших народів, високо цінив творчість Марка Вовчка і Тараса Шевченка, український народ згадує ім'я цієї людини з вдячністю і любов'ю.

Василь Стефаник

7 грудня минає 25 років з дня смерті визначного українського письменника-реаліста Василя Стефаника.

Ще будучи студентом університету, Стефаник пробує свої сили в літературі. Та все більше удосконалювався його письменницький талант під впливом Івана Франка, який розкрив очі майбутньому новелістові на життя і у великій мірі сприяв формуванню світогляду Стефаника. Також автор «Синьої книжечки» не розстається і з «Кобзарем» Тараса Шевченка, гострота тематики якого захоплювала його. А деякі Шевченкові теми він розробляє у нових умовах. (Порівняйте «Сон» Шевченка і «Лан» Стефаника).

Високо цінив Стефаник твори Максима Горького. А деякі твори, в яких з найбільшою силою виявляється вибух його гнівного протесту, зближують західноукраїнського письменника з творчістю Некрасова і Успенського.

Вимогливий до свого художнього слова, проинятий палкою любов'ю до трудящих і ненавистю

до гнобителів, він не раз підкреслював: «Я писав тому, щоб струни душі нашого селянства так кріпко настроїти і натягнути, щоб з того виїшла велика музика Бетховена».

У своїх новелах, про які Максим Горький говорив, що вони написані «коротко, сильно і страшно», Стефаник пише про обезземелення селян. А селянин без землі стояв на шляху розорення і прямої загибелі або загибелі через еміграцію. Іншого виходу не було. Новели 1916—1936 років відбили новий етап у житті українського народу — жахи громадянської війни і часи польської окупації Західної України.

У своїх творах, які сприяли визріванню революційної свідомості народу, Стефаник відображає тяжке безправне становище українського селянства Галичини. Тому радянський народ свято шанує світлу пам'ять письменника-патріота, невтомого борця за світле майбутнє свого народу.

І. ГОЛУБЕНКО,
аспірант.

Можливо, такі помилки є наслідком впливу деяких художніх творів, автори яких не дбають про культуру словника. Наприклад: «...всі рогаці й кочерги давно перепалилися у вогні» (В. Кучер, Трудна любов, К., 1960, стор. 3). У цьому вислові «у вогні» зайве, бо рогаці й кочерги звичайно перепалюються «у вогні» чи «на вогні», а не в чомусь іншому.

Вживані в українській мові слова можуть мати, як відомо, пряме і переносне значення. Слово, вжите у прямому значенні, означає звичайну назву предмета або будь-якого явища. Одним із різновидів слів переносного значення є ідіоми. Ідіома є засіб понятійного пізнання предмета через образ. Перекладаючи текст з однієї мови на іншу, до кожної ідіоми, що зустрічається в тексті і підлягає перекладові, необхідно підшукувати відповідну ідіому у мові, на яку перекладаємо, а не підбирати відповідник кожному слову-складовій частині ідіоми, як це робить навіть дехто з наших студентів-мовників. Прикладом неправильного вживання ідіом є вислови «важливі міроприємства», «позакласні міроприємства», «повістка дня», «приймати участь», «кидається у вічі» й ін.

Не зрозуміло, чому так полюбляють наші студенти ці нічим не виправдані кальки. Адже, існують українські вислови — відповідники, що цілком відповідають нормам літературної мови: «важливі заходи», «позакласні заходи», «порядок денний», «брати участь», «впадає в око» і т. д.

(Далі буде)

Редактор **П. ХРОПКО.**